

Elyazısı

HASAN BÜLENT
KAHRAMAN

Bir sihirdir elyazısı. Bu işin Türkiye'ye özgü yanları ve denebilirse kültürel, toplumsal boyutu üstünde bildiğim kadarıyla bir tek Sezer Tansuğ merhum durmuştu. O da iki satırlık bir yazıydı. Tansuğ her zaman öfkesi burnunda bir yazardı. Gene öyle, bizim elyazılarımız niye o kadar kötü diyen birisini azarlıyordu. Bu soruyu su katılmamış bir Batıcılığın sordurduğunu vurguluyor, soranı içinde yaşadığı toplumun gerçeğini bilmemekle suçluyordu. Nasıl güzel yazı yazabilirdik ki? Alfabe kullanalı şu kadar yıl olmuş, sonra da alfabemizi değiştirmiştik. Henüz yazılarımızı pişirecek zamanımız olmamıştı...

Tansuğ'un söylediklerinde gerçek payı var. Ama ben gene de aynı soruyu geçenlerde kendime sordum. Aziz arkadaşım Erdağ, babasından kalmış evrakı tasfiye ederken onun pasaportlarını bulmuş. Birlikte baktık. Pasaporta çeşitli tarihlerde memurlarca düşülmüş notlar var. Tıpkı eski 'nüfus hüviyet cüzdanları'ndan hatırlayacağımız hafif sağa yatmış, belki biraz süslü fakat çok işlek ve işlenmiş elyazıları bunlar. Ben, bir kere yitirdikten sonra yeni nüfus 'kâğıdı' almak için gerekli yere gitmiştim. Görevli memur artık utandı bizzat benden isteyemedi, bir başkasına gitti, 'senin yazın güzel, sen doldur' dedi. O 'yazısı güzel adam'ın hazırladığı belgeye şimdi ibret diye bakıyorum...

Hayatımda en zor anlardan birisi sınav kâğıtlarını okumaktır. Şu kadar insanın aynı soruya verdiği birbirine benzer yanıtları okumanın sıkıcılığı bir yana o elyazılarıyla boğuşmak, bir de benim gibi o kâğıtları inceden inceye düzeltmeye çalışan birisi için neredeyse öldürücü bir iş. Fakat ne yapalım ki, gerçek bu. Ben, aziz dostum Sezer'in yaşasaydı göstereceği tepkiyi ve daha önce birçok kez yaptığımız gibi yeni bir polemiği göze alarak gene bir hicranımı söyleyeyim. Gerçekten yurtdışında en dikkat ettiğim, bana en çok zevk veren şeylerden birisi sıradan elyazılarını izlemektir; izleyebilmektir, daha doğrusu. Hesap pusulalarını düşünün. Kim, herhangi bir garsonun yazdığı hesap pusulasını ya da bir faturayı okuyabilir? Oysa eğer böyle bir merakınız varsa bu zevki gerçekten 'dışarıda' yaşayabilirsiniz. Gene de bu yıl Petersburg'a yaptığımız yolculukta rastladığım hesap pusulalarındaki yazı zevkini ölene kadar unutmamam.

Bu işin Sezer'in söylediklerinden fazla bir yanının olduğu anlaşılıyor. Soru şu: Neden 1950'lere gelinceye kadar, aynı kısıtlamalara sahip olan bir toplumun elyazısı düzgün fakat sonradan bozuluyor? Soruyu böyle koyunca yanıt vermeye gerek var mı? O yıllara gelinceye kadar 'yazılı kültür'e verilen önemle hayatı ciddiye almanın derecelerini düşününüz her şey yerli yerine oturur. Güzel yazı yazmak, hepsi bir yana, gerçekten de odur: Hayatı ve kültürü önemsemek. Kendini de karşındakini de ciddiye almak. O hayatın estetik boyutunu yakalamaya çalışmak. Yazı denilen şey olmadan hayatın eksik kalacağına inanmak. 1950'lere gelinceye kadar aklından birkaç şiir ezberi olamayan lise mezunu bulunmazdı. Bugün eğer o 'kuralı' ihmal ettiysek yazının okunmazlığını da kabul etmeye mecburuz.

Bu gerçekten de böyle. Çünkü, aslında insanlar şu sıralar her zamankinden daha çok 'okunmaz yazı' şikâyetinde bulunuyor. Elyazısı değil onlar. İçinde bir parça kavram, çözümleme, düşünce kırıntısı barındıran yazılar. Onların herhangi birisiyle karşılaşır karşılaşmaz 'okunmuyor' diye feryat eden bir kitlenin elyazısı da bildiği gibi olacaktır.

Evet, okunmaz yazılarla karşılaşılıyor. Ben daha çok karşılaşıyorum. Ama bir tanesi var ki, hepsinden daha çetrefil. Ne öğrencilerin ne garsonların ne satıcıların yazısı o en okunmaz yazı: Alnımın yazısı!..